

Bacılara qardaşların baş tacı deyirlər. Bacılar qardaşların uşaqlıq dostları, könül həmdəmləri. Bacılar onlara ana qoxulular, ana yanğıllar. Qardaşların dərd ortağı, sevinc toplumu; ağrı-acısını, kədərini özünə arzulayaraq onları daim sağlam, xoşbəxt görmək istər bacılar. Qardaşların üzündəki xoş, xəff bir gülüş bacıların həyatına bir yaşıl işıq!.. Axı bacılar qardaşların həyatda arxa dayağı! Güvenc, qürur, fəxr, qüvvət yeri.

Cüt bacının qardaşı

Ailədə övladlar arasında fərq qoyulmaz, bu doğru. Ancaq dünyaya körpə gəlişində o körpə oğlandırsa, hər kəsin daxilində xüsusi bir sevinc hissi təzahür edir və hətta üz cizgilərində belə hiss olunur. Rüstəmin dünyaya gəlişi də ailəni sevincə qərq etmişdi.

Rüstəm 2000-ci il dekabrın 24-də Qəbələ rayonunun Tüntül kəndində zəhmətkeş bir ailədə doğulmuşdu. O, Tüntül kənd orta məktəbində təhsil almışdır. Şagirdlik çağlarında hərbi təhsil almaq, snayperçi olmaq onun arzusu idi. Torpaqlarımızın düşmən tapdağından azad olunması, Azərbaycanın bütövlüyü, qaçqın və məcburi köçkün olanların öz dedə-baba yurdlarına qaytarılması, onların firavan həyat tərzini yaşaması Rüstəmin ümdə arzularından idi.

Arzular isə insanın yaşam tərzini, həyata bağlayan ümid, yaşadığı ömrün mənə çalarları...

Rüstəm orta təhsilini başa vurduqdan sonra ailə vəziyyəti ilə bağlı işləyərək ailəsinə kömək edirdi. Ailəsinə bağlı, vətənpərvər ruhlu, mənəvi baxımdan da zəngin bir yeniyetmə - gənc idi. Bu onun simasından, davranışından, həyata baxışından hiss olunurdu.

Rüstəm 2019-cu ilin iyul ayında həqiqi hərbi xidmətə çağırıldı. Xidmətə başladığı ilk aylardan hərbi hissədə xüsusi rəğbət qazanmışdı. intizamı, vətənpərvərliyi, hərbi sənətə marağı diqqətdən yayınmamışdı. Elə buna görə də xidmət dövrünün ilk aylarında hərbi hissənin rəhbərliyinin qərarına əsasən Rüstəm xüsusi təyinatlı qüvvələrdə snayper manqasının baş snayperi vəzifəsinə təyin edilmişdir. Bu isə onun uşaqlıq arzusu idi... Onun ilk arzusunun qovuşması ailəsinə, xüsusilə bacılarını çox sevindirmişdi.

Arzuya bax...

İlk arzusunun qovuşdu, snayperçi oldu. Ancaq ali hərbi təhsil almaq istəyirdi Rüstəm. Orta məktəb illərində ailənin yaşam gücünü öhdə etmək üçün daima zəhmətdə, işdə oldu. Təhsilinə diqqət yetirə bilmədi. Ancaq hərbi sahəyə üz tutaraq həm vətəninə qorumaq, həm də uşaqlıqdan arzusunda ol-

Bacılara baş tacı

duğu bu peşəyə yiyələnmək istəyirdi... Axı arzuları sonsuz idi. İşləyərək ailəsinin maddi durumunu düzəldəcək, anasının və bacılarının xoşbəxt yaşamasına təkən verəcəkdi. Orqanizmi zəif olan Rüstəmi əvvəlcə əsgərliyə götürmədilər. Bir müddət müalicə olundu. Növbəti çağırışda da hərbi xidmətə çağırılanlar arasında adı oxunmadı. Çox meylus olmuşdu. Ancaq iyulun 5-i üçün hazırlıqlı gəlmək xəbərini eşidib çox sevindi.

Həqiqi hərbi xidmətdə olarkən ondakı həvəs və istəyi sezen komandanlıq onu xüsusi təyinatlı qüvvələrdə baş snayperçi seçdi. Arzusunun çatdı, ancaq arzuları yarım qaldı. Məmməd Araz şeirindəki kimi:

Mən arzunun zirvəsinə

qalxa bilmədim,

Sən arzunun sərhədini

yüz yol tapdala.

Sən ayaqda dönüb

geri baxa bilmədim,

Qorxdum, baxam...

Bəli, qorxdu ki, ailəsinə, dayısı olduğu o sevimli körpələri üzgün görə, görə qəlbi parçalana... Arzularını reallaşıdır bilmədiyi üçün.

Vətənə əmanət etdi

Vətən oğul deyərsə, qayalarında mamır olub bitənlərdən oldu körpə Rüstəm. Hələ uşaqlıqdan elinin, obasının təbiətinə; qaya-sına, daşına, ən kiçik sərvətinə belə heyran idi. Ailəsinə həmişə öz əlinin zəhmətilə kömək edən Rüstəm dözümlü, səbrli, mehriban və pak vicdana malik qürurlu bir gənc idi. Vətənin hər qarışı onun üçün doğma idi. Hərbi xidmətdə olduğu dövrdə torpaqlarını-

zın döyüş yolu ilə azad olunması haqda söhbətləri eşidirdi. Bu 2020-ci ilin iyul hadisələrindən, Azərbaycanın Milli Qəhrəmanı Polad Həşimovun şəhadətə qovuşmasından sonra daha çox inandırıcı xəbər idi... Sentyabr ayının 27-də Ali Baş Komandan İlham Əliyevin xalqa müraciəti onu daha da yaşlandırdı... Düşüncə tərzini dəyişdi. O da döyüşlərdə müəlləh əsgər kimi döyüşməyə özünü mənən hazırladı. Çünki vətən ona oğul deyirdi...

Rüstəm Atakişiyev döyüşlərin başladığı ilk günlərdən mərdliklə vuruşdu. Xocavəndin, Kəlbəcərin, Füzulinin işğaldan azad olunmasında şücaətlə döyüşdü. Şuşa yaxınlığındakı döyüşlərdə oktyabrın 21-də şəhadətə qovuşdu. Vətəninə qorudu, ancaq ailəsinə - ata-anasına, bacılarını Vətənə əmanət etdi...

Gözlərində qəm karvanı

Əlimdə bir kitab var, vərəqləyirəm... Qəlbi qubar-qubar olmuş, gözleri göz yaşının axdığı «dəniyə» çevrilən, gənckən qəlben yaşlanmış bir bacının ürəyindən axıb gələn sözlərini dastana çevirdiyi kitab. O kitab ki, orada qardaş yanğısı, acısı ürəyinin qanı ilə yazılıb sətirlərə... Buna görə də sadə dildə yazılsa belə hər cümləni göz yaşları ilə oxuyur, körpə igidimizin həyatı və şəhadət yolu ilə tanış oluruq. Bu «Hər şeyin bitdiyi yerdə «Xüsusi təyinatlılar başlar» adlı vətənpərvərlik mövzusunda yazılmış bir kitabdır. Bu başlıq şəhidin telefonundakı son duruma qoyduğu sözlərdir. Kitab Rüstəm Atakişiyevin bacısı Həzin Atakişiyevə tərəfindən ya-

zılmışdır. Kitab 159 səhifəlik olmasına rağmen igid döyüşçü, xüsusi təyinatlı gənc əsgər Rüstəm Atakişiyev haqqında bacısının xatirələrindən ibarətdir. Şəhid valideynləri - atalar, analar, qardaşlar necə ürək yanğısı çəkirlərsə bacılar da iqiqat üzülür və qardaş acısını yaşayırlar. Şəhid adı nə qədər şərəfli olsa belə şəhid qardaşının itkisi bu şərəflə, qürurla belə boşluğu doldurmur. Qardaşlar bacıların arxa-dayağı sayılır. Arxa-dayağını itirən bacının gözüne şən-şöhrət «pərdə» olarmı?! Doğrudur ki, şəhid adı titulların ən alisi, məqamların ən ucusudur. Şəhidlər zirvələrdə olanlardır. Ancaq şəhid bacılarının ağrı-acısı da əbədidir, heç çözlənməz, ürəkləri səssiz yandırır. Bax, Həzin Atakişiyevə 9 illik natamam orta təhsilli olsa belə şəhid qardaşını sadə dili və qələmi ilə oxucularına tanıdır. Kitabdakı şəkillərə baxdıqca Rüstəm balanın həyat salnaməsi sanki oxunur, həm də apaydın...

Onun baxışları o qədər mükəddər ki... O baxışlarda heç bir sevinc işartısı oxuya bilmədim ki... Hər bir şəkilə düşüncəli, mənə dolu baxışlar... Sanki o baxışları izlədikcə gözələrin lap dərinliyində bir qəm karvanını hiss etdirən görürsən... Bu isə onun nakam arzularındır, sıralanıb gözələrinə «sığınıb»...

Rüstəm qürurlu bir gənc, igid bir vətənpərvər idi. Öz arzusunda olduğu hərbi sənətinə olan sevgisi onu qəhrəmana çevirdi. Azərbaycan bayrağına böyük hörməti var idi və dövlət bayrağımızın dalğalarını belə çox sevərdi. Elə bu sevginin işığıyla da Azərbaycan Bayrağını özünə son libas seçdi...

Ən mükəddəs tac

Bacıların arxa-dayağı qardaşlar şəhid olanda taca çevrilir - baş tacına! Zəfər tacı, mənəviyyət, igidlik tacı... O tac göyün ta 7 qübbəsindən belə sezilə! Zirvələr nə qədər yüksək olsa belə onları zirvə edənler ulduz olub parıldar və insanlığa şəfəq saçarlar. Bax, Rüstəm də o zirvədədir! Həzin, sən onunla qürur duy! O, nəsillər bir-birini əvəz etdikcə həmişə bahar ömrü ilə yaşayacaq! Onun aldığı təltiflər isə («Vətən uğrunda», «Cəsur döyüşçü», «Şücaətə görə», «Xocavəndin azad olunmasına görə», «Kəlbəcərin azad olunmasına görə», «Füzulinin azad olunmasına görə» medalları, «Azərbaycan Bayrağı» ordeni) sənə baş tacının işıqlı ulduzlarıdır.

Rüstəm tək sənə deyil, bütün azərbaycanlı bacıların, vətənpərvər insanların qardaşı, tarixi yenidən yazan el qəhrəmanıdır. Qəhrəmanlar isə əbədiyaşarlardır!

Məkanın cənnət olsun, Rüstəm!

BİBİXANIM.

Nur bəxş edən şəfa qaynağı

Hər bir insanın fərqli şəkildə ömür kitabı olur. Bəzi insanların bu ömür kitabı həyata bəxş etdiyi gözəl, saysız-hesabsız eməllərin, vətənə, xalqa bəxş etdiyi gözəlliklərin hesabına qalınlaşır, səhifələrinin sayı daha çox olur. Bu cür kitablar da insanların diqqət və marağını daha çox cəlb edir. Bu kitablar daha çox oxunur və oxunulması üçün tövsiyyə edilir. Bəli, bu kitablar zəkaların, elm adamlarının, xalqın, dövlətin xoş gələcəyi naminə əzmlə çalışan dahilərin ömür kitabıdır ki, bütövlükdə tariximizi yaşadır. Onların ömür kitabı bizim həyat dərslərimiz, elm mənbəyimizdir. Onlar elə şərəfli bir ömür yaşayırlar ki, zamanında yaşadıkları sətir-sətir, kəlmə-kəlmə bu kitaba köçüb əbədi yaddaşlara həkk olur. Əbədi yaddaşlarda xalqın ziyalı, fədaisi, düşünen beyni, görən gözü yaradıcı şəxsiyyət kimi qalır.

Belə ömür kitabına sahib ziyalılardan biri həmyerlimiz, tibb elmlər doktoru, professor, Azərbaycan SSR EA-nın üzvü, əməkdar elm xadimi, görkəmli oftalmoloq Ümnisə Süleyman qızı Musabəyovadır. Ümnisə xanım Musabəyova 9 oktyabr 1902-ci il tarixində Qəbələdə

(keçmiş Qutqaşın) anadan olmuşdur. Ümnisə xanım Musabəyova Azərbaycanda ilk göz həkimi kimi tibb tarixində şərəfli iz qoydu. O orta təhsilini Bakıda böyük xeyriyyəçi H.Z.Tağıyevin açdığı müsəlman şərqində ilk dünyəvi qız məktəbində almış və 1921-ci ildə Azərbaycan Dövlət Universitetinin Tibb fakültəsinə daxil olmuşdur. Ümnisə xanım bacarığı, savadı ilə sevilən bir tələbə olduğu üçün IV kursda oxuyarkən Mikrobiologiya və Gigiyena İnstitutunda laboratoriyada ilk əmək fəaliyyətinə başlayır. 1926-cı il Azərbaycan Dövlət Universitetinin Tibb fakültəsini uğurla başa vurur. Elmə bağlılığını, elmi-tədqiqat işinə marağını görən rəhbərlik onun bacarıqlı gənc kimi universitetin göz xəstəlikləri kafedrasında çalışmasına imkan yaradır. Ümnisə xanım Musabəyova ilk olaraq ordinator, 1930-cu ildən isə asistent kimi tibb aləmində fəaliyyətini genişləndirir. Ümnisə xanım Musabəyova çox savadlı, o cümlədən tədqiqata maraqlı bir gənc olduğu üçün təkə bir həkim kimi fəaliyyəti ilə kifayətlənmirdi. Gənc həkim kimi gördüyü işlərdən elmi nəticələr əldə edir, mərkəzi göz kli-

nikasında həkim kimi gözlərə nur bəxş edir, göz xəstəliklərinin yaranması, müalicə və profilaktikası haqqında elmi əsərlər yazırdı. Onun əsərləri hətta təkə Azərbaycan mətbuatında deyil, xarici ölkələrin tibb jurnallarında dərc olunmuşdur. Onun göz xəstəliklərindən bəhs edən hər bir elmi əsəri geniş maraq doğurur, tibbi məlumat kimi diqqətdə saxlanılan dəyərlidir, əvəzsiz xəzinə sərvətinə bərabər idi. Gənc həkim kimi az vaxt ərzində savadı, bacarığı ilə şöhrət tapan Ümnisə xanım fəaliyyəti ilə ən yüksək səviyyədə yer almışdır.

Hətta 1923-1945-ci illər ərzində "Göz xəstəlikləri" kafedrasının müdiri, əməkdar elm xadimi, professor A.Q.Trubin 1929-cü ildə bir təqdimatda Ümnisə xanım haqqında belə yazmışdır: "Müsabəyova klinikada işlədiyi müddətdə özünü bacarıqlı tibb işçisi kimi göstərməklə təcürbi və nəzəri oftalmologiyaya mənimsəməkdə böyük istedadla malik olduğunu biruzə vermişdir. Həkim Musabəyova klinikadakı təcürbi-kliniki tədqiqatları ilə artıq qiymətli nəticələrə gəlmişdir".

Bütün bunlar bir daha təsdiq edir ki, Ümnisə Musabəyova 27 yaşında tibb aləmində özünü təsdiq etmiş həkim kimi böyük nəticələr uğurlar əldə etmişdir. Ümnisə xanım hərtərəfli bacarığı, savadı ilə sevilir və 1932-ci ildən etibarən Azərbaycan Dövlət Universitetində tibb fakültəsində göz xəstəlikləri üzrə müəssisələr oxuyur, pedaqoji bacarığını bir daha nümayiş etdirirdi. Bu illər ərzində Ümnisə xanım yorulmur, əzmlə çalışır, həkim-pedaqoq kimi gənc nəsə əldə etdiyi təcürbi-tədqiqatları öyrətmək üçün və bu sahədə kadrların yetişməsinə böyük yol açdı. Bununla əla-

qədar olaraq Ümnisə xanım 1934-cü ildə oftalmologiya üzrə terminologiya lüğəti tərtib edir və ardınca 1935-ci ildə tədqiqatlarının əsasını təşkil edən görmə sinirinin xəstəlikləri, gözün fiziologiyasından bəhs edən "Göz xəstəlikləri" dərsliyini yazır. Qeyd etmək lazımdır ki, tibb aləmi hazırda bu kitabdən yararlanır və Ümnisə xanımın adı gəndən kitaba görə Azərbaycanda ilk yeniliyi əldə edən alim kimi tariximizdə şərəfli ad qoyub. Peşəsini sevmə, xalqa xidmət yolunda əzm və fədakarlıqla çalışan Ümnisə xanım 1935-ci ildə tibb elmləri namizədi alimlik dərəcəsi, Azərbaycan Tibb İnstitutunda "Büllurun qazanılmış çıxıntısının patologiyasına dair" mövzusunda doktorluq dissertasiyası müdafiə edir və 1936-cı ildə tibb elmləri doktoru adını alır. Demək olar ki, bu günümüzdə qədər yetişən savadlı kadrlar Ümnisə xanım eməyindən bəhrələnməmişdir. Ümnisə xanım əsl vətəndaş kimi xalqa xidmət yolunu həyatının ən mühüm qanunu olaraq ali səviyyədə yerinə yetirən həkim kimi həm metodiki vəsaitlərinin ərsəyə gəlməsində, həm də insanların göz xəstəliklərindən şəfa tapmasında bütün vəzifələrini uğurla yerinə yetirirdi. Bu yolda üzərinə düşən bütün vəzifələrin öhdəsindən

(Ardı 7-ci səhifədə).